

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

I. Arelatensis Episcopi vicariatus in Galliis easdem initia habuit quæ
Thessalonicensis in Illyrico, ut ostenditur ex utriusque comparatione.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15617

rum exempla sequendo, ad illum mittere Pallium, quod erat insigne Vicariatus. Pallium verò, inquit, sicut per epistolam vestram, quam per Andream fratrem & cœpiscopum nostrum suscepimus, postulastis, direximus; quo ita vos uti necesse est sicut prædecessores vestri usi concedentibus nostris prædecessoribus approbantur. Subjectos porrò illi fuisse Episcopos Hællados, tametsi alienæ provinciæ, rectè ex sequenti epistola collegit vir clarissimus Ioannes Morinus. Nam ad Episcopos illos de e re scribens Gregorius, ita loquitur: Pallium Ioanni fra tri nostro Corinthiorum Episcopo nos transmisisse cognoscite, cui vos magnopere convenit obedire; præsertim dum hoc sibi & antiquæ consuetudinis ordo defendat, & bona ejus, quibus ipsi testimonium perhibetis, invitent. Itaque Balsamo recensens Episcopos qui olim in partibus illis gerebant vicines apostolicæ sedis, inter illos numerat Corinthiensem in scholio ad præfationem Concilij Trullani. Interim hæc adnotandum est Gregorium non antè Pallium misisse ad Ioannem quam ab ipso postulatam fuisset per literas.

XII. Abolita deinde prorsus est Episcopi Thessalonicensis auctoritas in provincias Illyricanas postquam ex Leonis Isauri Decreto, in odium fidei vindicatæ à Gregorius II. & III. Summis Pontificibus, provinciæ Illyrici, Sicilia, & Calabria avulsæ sunt à patriarchatu Romano, & tribuatæ Constantinopolitano. Tunc enim intra fines solius Macedonia primæ restricta est Metropolitanæ Thessalonicensis potestas, ut docent Diatyposis Leonis Philosophi & antiqua episcopatum orientalium Notitia in codice Iuris Græco-Romani. Non immorabor diutius in explicanda hac causa, quam doctissimè suo more tractavit illustrissimus Archiepiscopus in libro primo istius operis. Illud tantum dicam, observationes ejus de origine schismatis Græcorum, quod fluxisse docuit ex provincialium illarum amissione, de qua justè conquerebantur Romani Pontifices, displicuisse Lucæ Holstenio, Marcam verò ad ejus objecta respondisse in Responsione quæ edita est inter Prolegomena.

CAPVT XXX.

Synopsis.

I. Arelatensis Episcopi vicariatus in Gallis eadem initia habuit quæ Thessalonicensis in Illyrico, ut ostenditur ex utriusque comparatione.

II. Ommissa disputatione de antiquitate urbis & Ecclesiæ Arelatensis, ommissa quoque contentione quæ inter Arelatensem Viennensemque Ecclesias fuit propter ordinationes Episcoporum provinciæ Viennensis, de solo vicariatu hæc agitur.

III. Initia dignitatis istius debentur studiis Patrocli Episcopi Arelatensis & beneficio Papa Zozimi. Statuit iste uti nemini intra Gallias ex clero liceret Roman aliòve proficisci absque literis formati Episcopi Arelatensis. Tum ei commisit iudicia causarum quæ in provinciis Gallicanis emergerent, ita tamen ut de majoribus causis referret ad sedem apostolicam.

IV. Huic Zozimi decreto debentur initia vicariæ dignitatis Episcoporum Arelatensium. Explicatur illius locus de formati, qui nunc editur emendatior.

V. Tribuit deinde Patroclo Zozimus ordinationes Episcoporum provinciæ Viennensis & duarum Narbonensium, secundum morem antiquum. Inquiritur in antiquitatem istius consuetudinis, & ostenditur antiquam non fuisse. Fefellit itaque Zozimum Patroclus.

VI. Queritur qua ratione factum sit ut Episcopus Arelatensis factus sit Metropolitanus adversus civilem Imperij dispositionem & canones Nicænos. In Africa is Primas erat inter Episcopos qui ordinatione antiquior erat, nulla habita ratione civilium metropolitæ. Excepto tamen Carthaginensi, qui primum ubique locum obtinebat. Immo & Primates Mauritanie & Numidia aliquam prærogativam habebant.

VII. Cum amplificata esset urbis Arelatensis dignitas, constitutaque illic esset sedes Præfeti prætoris Galliarum, cumlata sunt in eam omnia civilis administrationis decora, factaque est metropolis Galliarum. Ex honore civili urbis Arelatensis descendit honor ecclesiasticus. Probatur ex rescripto Honorij ad Agricolam, & ex canone secundo Concilij Taurinensis.

VIII. Explicatur canon ille, ut ostendatur Episcopum Arelatensem fuisse tum Metropolitanum in provinciæ Viennensi. Patres Concilij Taurinensis provinciam dividerunt, ut concordiam retinerent.

IX. Sed parte provinciæ contentus non fuit Episcopus Arelatensis; totam sibi subicere meditatus est, tum etiam duas Narbonenses. Faciendum id sibi potavit auctoritate Zozimi, qui ordinationes Episcoporum illarum provincialium tribuere se ait Patroclo juxta majorum canones & statuta & secundam antiquam consuetudinem. Magnum quid Patroclo tribuit Imp. Valentianus.

ROMANI Pontifices usui ipso edocti quantum conferret ad auctoritatem suam firmandam & disciplinam conservandam in disitis longè provinciis vicis apostolicæ delegatio, in Gallicana Dicecesi Episcopis Arelatensibus quædam mandata dederunt. Itaque ex Zozimi primùm beneficio anno CDXVII. vicariam potestatem in quibusdam capitibus acceperunt, quæ deinde à sequentibus Pontificibus usque ad Gregorium primum amplificata sunt ducentorum annorum intervallo; quibus elapsis, extincta est illa potestas. De his acturi pro ratione instituti nostri memoriam rerum antè dictarum repetendam esse censuimus, quòd videamus Arelatensem antistitem sedis apostolicæ per Gallias Vicarium factum esse ad exemplum potestatis quæ Thessalonicensi Episcopo tributa erat per Illyricum. Nam & ei tribuitur ordinatio Metropolitanorum quarundam provincialium, arbitrium præterea judicandarum causarum quæ definiiri possent in Conciliis

S. Gregor. lib. 4.
Indict. 11. epist. 51

Merin. lib. 7.
Exercit. 21.

Marcæ in lib. de
Primat. §. 46.

Vide Ioan. V 111.
epist. 78. 79.

Vide supra lib. 1.
cap. 1. §. 4. &
seqq.

clius earundem provinciarum, quorum congregandorum potestas ei committitur, injungitur verò cura mittendi relationem de majoribus causis ad sedem apostolicam. Scribitur Episcopis per eas provincias constitutis uti Arelatenfì obediunt tanquam Romani Pontificis Vicario, ne quis ignorantia prætextu se tueri possit. Hæc autem omnia supra vidimus adita esse circa Episcopum Thessalonicensem. Nunc itaque ad rem ipsam aggrediamur.

II. De antiquitate & claritudine urbis Arelatenfìs cum multi multa dixerint, & ex professo eam Spartam ornauerint Petrus Sapius Canonicus Arelatenfìs Ecclesiæ, non est quòd me torqueam in congerendis hoc loco monumentis veteribus ad asserendam dignitatem ejus. Nihil etiam dicam de antiquitate Ecclesiæ, quæ se institutam & abundanter contendit à Trophimo Pauli Apostoli discipulo; quòd ea pars historiæ ecclesiasticæ, si quis eam curiosius scire desiderat, à viris doctissimis tractata sit copiosè & abundanter, novissimè verò etiam ab illustrissimo Archiepiscopo diligenter examinata in epistola scripta ad clarissimum virum Henricum Valesium. Omittam quoque contentionem quæ vetustis temporibus fuit inter Arelatenfem Viennensèmq; Ecclesiæ propter ordinationes Episcoporum provinciæ Viennensìs, nisi quatenus ea conjuncta erit cum causa vicariatus Romani, de quo unico, relictis ceteris quæstionibus, tractare convenit in hoc libro.

III. Patroclus Arelatenfìs urbis, in qua tum constituta erat sedes Præfecturæ Galliarum, antistes sub umbra istius dignitatis civilis, ac si Præfecturam sacerdotalis honor sequi deberet, aliquam prærogativam sibi Ecclesiæque suæ conciliare conatus est, quò non solum primum ubique locum obtineret inter Episcopos Gallicanos, sed etiam super eos efferreretur. Ea de causa Zozimi Romani Pontificis auctoritatem imploravit, eo colore quæsito, quòd Trophimus Arelatenfìs Episcopus in Galliis primus annuntiasset Christi fidem, ex cujus fonte totæ Gallia fidei rivulos acceperunt, adeoque æquum esse ut illius in ea cathedra successor præcipuum ali- quod honoris auctoritatisque privilegium haberet in Ecclesia Gallicana. Prætendebat antiquitatem, qua etiam ritus quoquo modo inducti defenduntur, ut ait Tacitus; eamque confirmari postulans, sedi suæ vindicare studuit ordinationes Episcoporum provinciæ Viennensìs & duarum Narbonensium. Zozimus, habita ratione temporum, annuendum censuit postulatis, datæque anno CDXVII. epistola ad univèrsos Episcopos per Gallias

Tom. II.

& Septem provincias constitutos, non solum ordinationes Episcoporum earum provinciarum concessit Patroclo, sed etiam statuit ut quicumque ex clero ad Romanam Ecclesiam aliòve accedere cogitaret, non aliter id faceret quàm cum epistola formata Episcopi Arelatenfìs, cui etiam commisit judicium causarum quæ in provinciis illis emergerent, hoc tamen addito, ut de majoribus causis referret ad sedem apostolicam. Quòd imitatum est ex mandatis quæ data fuerant Episcopo Thessalonicensem.

IV. Cum huic Zozimi epistolæ debeantur initia vicariæ dignitatis Episcoporum Arelatenfium, operæ pretium est eam diligenter & accuratè expendere. Incipiamus igitur ab epistolis formatis. Fortè acciderat per eas tempestates ut impostores quidam, qui se asserbant Episcopos sive Presbyteros esse aut omnino in ordine ecclesiastico constitutos, Romam profecti ex Galliis, titulo sibi in sanctitatis inscripto, in nomen venerationis irreperint, & indebitam reverentiam promeriti fuerint, eo nimirum honore excepti ab Ecclesia Romana qui sanctissimi ordinis viris per ea tempora tribuebatur. Zozimus in posterum esse providendum ratus, ne deinceps istiusmodi homines ausu sacrilego in nomen venerationis irreperant, mansura in ævum constitutione sancivit ne quis sub quolibet ecclesiastico gradu constitutus exiret è regionibus Gallicanis absque literis formati Episcopi Arelatenfìs, quibus iste significaret eum qui peregrè iret, in clero constitutum esse, tum etiam de sacerdotio ejus, si Episcopus esset, alioqui de loco ecclesiastico certiores faceret Episcopos earum partium ad quas ille proficisci cogitaret, ut condigna ei reverentia tribui ab illis posset. suscipiendum enim non esse si veniret absque formata Metropolitanì Arelatenfìs. Hæc sunt verba Zozimi, emendata ex fide vetustissimi codicis M S. Bibliothecæ Regiæ. Nam editiones in hoc loco sanæ non sunt, tamen eundem sensum referant. *Placuit apostolicæ sedi, inquit Zozimus, ut si quis ex qualibet Galliarum parte sub quolibet ecclesiastico gradu ad nos Romam venire contendit, vel aliò terrarum ire disponit, non aliter proficiscatur nisi Metropolitanì Arelatenfìs Episcopi formata acceperit, quibus sacerdotium suum vel locum ecclesiasticum, quem habet, scriptorum ejus ad stipulationem perdoceat. Quòd ea gratia statuimus, quia plurimi Episcopos, Presbyteros, sive Ecclesiasticos simulantes, quia nullum documentum extat per quòd valeant confutari, in nomen venerationis inrepunt, & indebitam reverentiam promerentur. Quisquis igitur, fratres carissimi, prætermissa prædicti formata, sive Episcopus, sive*

M

Vide in h. lib. 8. cap. 17. §. 71.

De epistolis formatis vide Bernardinum Ferrarium in lib. 1. de antiq. ecclesiast. epist. gener. 20. cap. 5.